

Høringssvar, forslag til endringer i barnehageloven

Birkenes kommune sier seg enig i at det nå innføres et kapittel i barnehageloven som sikrer barns rett til et godt og trygt barnehagemiljø. Dette tilsvarer kap. 9 A i opplæringsloven og kan gi en helhetlig tilnærming i hele oppvekstsektoren. Det har stor betydning å kunne bekjempe krenkelser mot barn på et så tidlig tidspunkt at langtidsvirkninger unngås. I den sårbare overgangen mellom barnehage og skole vil en helhetlig forståelse av læringsmiljøet gi et bedre utgangspunkt for å lykkes. Tidlig innsats gir personlig og samfunnsøkonomisk gevinst. Kommunene vil ha mulighet til å samordne og effektivisere tiltakene.

Vi ser imidlertid at barnesyn og oppfattelsen av begrepet mobbing ikke er gjennomgående i departementets forslag, selv om barnets beste og barnets opplevelse trekkes frem i flere avsnitt. Vår mening er at barnesyn allerede innledningsvis bør tydeliggjøres, slik at barns ukrenkelighet og rettigheter sikres på samme vis som for voksne mennesker. Å behandles som subjekter og individer er en rettighet barn har allerede fra de er født. Dette bør slås tydelig fast på begynnelsen av lovteksten, slik at resten av teksten bygger på dette grunnlaget. Senere vil en revisjon av Opplæringsloven kunne struktureres på samme vis, for å sikre sammenhengen gjennom utdanningsløpet og oppvekstfeltet. Ved å tydeliggjøre dette standpunktet vil Norge kunne være en tydelig aktør og ambassadør for barns rettigheter.

Vi mener også at det er nødvendig tidlig i lovteksten å tydeliggjøre én definisjon av mobbing. Denne mener vi at bør hentes fra Lund og Kovac's definisjon: *Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning.* (Lund, Helgeland, Kovac, 2017 (in press)).

Kap. 7:

Vi støtter forslaget om krav til nulltoleranse og til å arbeide forebyggende i barnehagen. Kapittelet tilsvarer som nevnt opplæringsloven §9A. Sammenhengen er god, men vi ønsker mer fokus på barnets rett. Aktivitetsplikten punkt for punkt er lik, men kravet om dokumentasjon er tatt bort.

Vi mener at barn i barnehagen skal ha en individuell rett, slik det presiseres i opplæringsloven, og at dette følges opp av en håndhevingsordning. Slik høringsnotatet er skrevet og av kunnskapsgrunnlaget som er lagt til grunn, kommer det tydelig frem at tiltak knyttet til enkeltbarn i stor grad inkluderer systemisk arbeid med hele barnegruppen. Vi mener at en håndhevingsordning tilknyttet enkeltsaker av den grunn ikke vil være til hinder for det viktige systemiske arbeidet med barnegruppene.

Vi ser at det er økende krav dokumentasjon i barnehagen generelt, og er takknemlige for at det blir sett og forsøkt hensyntatt. Vi mener likevel at denne utfordringen bør løses på en annen måte da manglende krav til dokumentasjon vil gi mindre mulighet til å klage på tilretteleggingen for barnet. I motsetning til siste avsnitt under kap.9.3.11, mener vi at dokumentasjon vil være en støtte for den voksne gjennom hele prosessen. Vi mener at det som håndhevingsordning bør presiseres at barnehagemyndigheten, og i neste omgang fylkesmannen, skal kontaktes dersom barnet ikke har et trygt og godt miljø i barnehagen.

Vi ser at barnehagens oppgave slik forslag til ny lovtekst legger opp til vil være krevende. Samtidig kan vi ikke se at det legges opp til utvidet kompetanseheving eller til å styrke bemanningen. Ny lovgivning bør følges opp med økonomiske insentiver som gjør oppfyllelse av lovgivningen mulig. Høringsnotatet viser til at tilstedeværelse i lek og observasjon av samspill er både forebyggende, og også en del av aktivitetsplikten. Skal dette i tilfredsstillende grad være mulig i praksis slik at barn, foreldre og ansatte opplever reell tidlig innsats, vil dette også kreve bedre bemanning, gjennom hele dagen. I noen tilfeller vil det også være behov for opplæring av ansatte der kompetansen ikke er god nok. Vi ønsker videre en presisering av at kostnadene med arbeidet tilknyttet barnehagens plikter i forbindelse med læringsmiljø dekkes av barnehageeier/den ansvarlige for barnehagen.

Oppsummert er vår mening at barnehagelov og opplæringslov bør gi barnet de samme rettighetene, og at departementet bør presisere barns individuelle rett til et godt og trygt barnehage- og skolemiljø. Samt legge til rette for gjennomføring.

Kap.8

Vi støtter forslaget om å legge til i barnehageloven §3 at barnets beste, skal være et grunnleggende hensyn i barnehagens arbeid. Vi støtter videre at denne paragrafen ikke blir spesielt knyttet til læringsmiljø, men blir gjeldene i hele barnehagens virksomhet.

Kap. 9.3.12

Vi støtter at det innføres en skjerpet aktivitetsplikt der ansatte krenker barn, og at krenkelsesbegrepet skal tolkes vidt. Samtidig støtter vi at yringer som er en del av et akseptabelt sosialt samspill ikke skal regnes som krenkelser, og at den voksne i de tilfellene har en oppgave i å møte barnets opplevelse og forklare barn dette. Vi ønsker oss likevel en enda tydeligere konsekvens av handlinger hvor ansatte krenker barn. Arbeidsrettslige regler har mange formkrav og det oppleves i praksis at det tar alt for lang tid å veilede noen ut av et yrke eller at en voksen person som ikke bidrar til et trygt og godt læringsmiljø er sikret bedre enn barnet. Vi ønsker at denne loven skal ivareta barnets beste og sikre barnet som menneske på lik linje med en voksen.

Barnehagemyndigheten:

Departementets oppfatning av rollen som barnehagemyndighet synes å være begrenset til tilsyn. Begrepet *påse* innbefatter ut fra vår oppfatning en områdeovervåkning der også veiledning inngår. Dette vil være vanskelig om en ikke kjenner barnehagefeltet godt. Om barnehagemyndigheten skulle være en del av et samarbeid på tvers av kommuner vil en heller ikke ha den kjennskap til hver enkelt barnehage som loven pålegger oss å ha. Det må også påpekes at et tydelig skille mellom barnehagefaglig ansvarlig og barnehagemyndighet vil by på store utfordringer i små kommuner som vår.

Fylkesmannen har allerede tilsyn med barnehagemyndigheten og enkelte barnehager i kommunen. Det praktiseres også samarbeid på tvers av kommunegrensene når det gjelder tilsyn. Dette kan fungere bra, men bare som et samarbeid med stedlig barnehagemyndighet.

Barnehagemyndighetens mandat vil utvides om lovendringen vedtas. Dette kan gi et bedre overblikk, men vil samtidig gi større arbeidspress i en allerede hektisk arbeidssituasjon. Vi savner også her et insentiv som gjør oppgaven overkommelig.